

Innst. 247 L

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 58 L (2013–2014)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven)

Til Stortinget

Sammendrag

Klima- og miljødepartementet foreslår i denne proposisjonen en ny lov om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven). Den nye loven vil avløse og i stor grad videreføre lov 23. juni 1888 om Retten til Fiskeri i Tanavasdraget i Finnmarkens Amt (heretter kalt Tanaloven av 1888).

Lovforslaget innebærer en videreføring av forslaget om endringer i finnmarksloven § 28 i Prop. 86 L (2011–2012) om endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke. Stortingets forutsetning om at Tanaloven videreføres som særlov følges, jf. Innst. 88 L (2012–2013) om endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke.

Departementet foreslår følgende bestemmelser:

- En formålsbestemmelse i § 1 som fastslår at lovens formål er å sikre de særskilte rettigheter lokalbefolkningen har til fiske i Tanavassdraget på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane.
- En bestemmelse om stedlig virkeområde i § 2 som presiserer at loven gjelder for lakseførende deler av Tanavassdraget.
- En bestemmelse om forholdet til folkeretten i § 3, som sier at loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, og at loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter og bestemmelser i overenskomster med Finland om fisket i Tanavassdraget.
- En bestemmelse om fiskeberettigete i § 4, som angir at kriteriene for å være fiskeberettiget er at vedkommende må avle minst 2 000 kg høy i året eller tilsvarende mengde annet grovfôr på grunn som vedkommende eier eller leier på åremål, at vedkommende må bo på eller i nærheten av grunnen, og at grunnen må ligge mindre enn to kilometer fra elvebredden. Bestemmelsen angir også innholdet i fiskeretten.
- En bestemmelse om rett til stangfiske i § 5, som angir at den som bor i Tana eller Karasjok kommuner og visse andre grupper, har rett til å fiske med stang eller håndsnøre fra land og båt i de lakseførende delene av Tanavassdraget mot løsning av fiskekort til lav pris.
- Hjemmel i § 6 første ledd til å gi forskrift om adgang til stangfiske for andre enn de som er nevnt i §§ 4 og 5 og hjemmel til å gi forskrift om forvaltningen og utøvelsen av fisket i annet ledd. Tredje ledd angir at utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i lakseførende deler av Tanavassdraget skal skje i samarbeid med Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget.
- En straffebestemmelse i § 7, som sier at den som forsettlig eller uaktsomt utøver uberettiget fiske

eller som krenker en annens fiskerett etter §§ 4 eller 5, straffes med bøter.

- En bestemmelse om ikraftsetting og overgangsbestemmelser i § 8, som sier at loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer, og at forskrifter gitt med hjemmel i finnmarksloven § 28 annet ledd og Tanaloven av 1888 gjelder også etter at ny Tanalov har trådt i kraft.
- En bestemmelse i § 9 om endringer i andre lover.

Departementet viser til at spørsmålet om lovplasing av rettighetene til fisket i Tanavassdraget ble behandlet i Prop. 86 L (2011–2012), der det ble foreslått at en bestemmelse som konkretiserte innholdet i fiskerettighetene i Tanavassdraget skulle tas inn i finnmarksloven § 28.

Det vises videre til at under behandlingen av Prop. L 86 (2011–2012) gikk Stortinget inn for at forslaget om endringer i finnmarksloven ble tatt ut, slik at Tanaloven videreføres som særlov. Stortinget ba regjeringen komme tilbake med forslag til endringer i Tanaloven slik at endringene kunne ivaretas uten samordning i finnmarksloven, jf. Innst. 88 L (2012–2013). Departementet fremmer imidlertid forslaget som en ny lov, da dette er mest hensiktsmessig av lovtekniske grunner, fremfor en total endring av Tanaloven av 1888.

Forslag til ny Tanalov ble sendt på høring med frist for uttalelse 15. oktober 2013. Det er i proposisjonen gjort rede for høringsinstansenes uttalelser, og hovedinntrykket fra høringen er ifølge departementet at det gjennomgående er bred tilslutning til lovforslaget. På grunnlag av høringsuttalelsene har departementet foretatt mindre justeringer i enkelte av de foreslåtte bestemmelsene, noe som fremgår av de generelle kommentarene til de enkelte bestemmelsene i proposisjonen.

Departementet og Sametinget hadde kontakt i forkant av at lovforslaget ble sendt på alminnelig høring, som resulterte i at Sametingets forslag til lovforslagets § 3 om forholdet til folkeretten ble synliggjort i høringen.

Departementet viser til at lovforslaget ikke vil få økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Forslaget innebærer at det opprinnelige utkastet om en bestemmelse i finnmarksloven § 28 som konkretiserte innholdet i fiskerettighetene i Tanavassdraget, som var foreslått i Prop. 86 L (2011–2012), i stedet videreføres i ny Tanalov, slik at Tanaloven av 1888 moderniseres i samsvar med dagens lovgivningsteknikk. I Prop. 86 L (2011–2012) ble det uttalt at de foreslåtte endringene i finnmarksloven ville ha svært begrensede eller ingen økonomiske og administrative konsekvenser. Det er kun foreslått mindre endringer i det foreliggende lovforslaget i forhold til det opprinnelige forslaget i Prop. 86 L

(2011–2012), og dette endrer ikke de økonomiske og administrative konsekvensene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Tina Bru, Odd Henriksen og Eirik Milde, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Oskar J. Grimstad, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til at Klima- og miljødepartementet foreslår i denne proposisjonen en ny lov om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven). Den nye loven vil avløse og i stor grad videreføre lov 23. juni 1888 om Retten til Fiskeri i Tanavasdraget i Finnmarkens Amt (heretter kalt Tanaloven av 1888). Komiteen viser til den brede enighet som fremkommer av høringsrunden, og at det kun er foreslått mindre endringer i det foreliggende lovforslaget i forhold til det opprinnelige forslaget i Prop. 86 L (2011–2012), og at dette heller ikke endrer de økonomiske og administrative konsekvensene.

Komiteen merker seg også at Stortingets forutsetning om at Tanaloven videreføres som særlov følges, jf. Innst. 88 L (2012–2013) om endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke.

Komiteen vil for øvrig understreke at det er viktig at Norge kommer til en god overenskomst med Finland om en langsiktig og bærekraftig forvaltning av Tanavassdraget. En slik avtale må også omfatte en helhetlig tilnærming til hvordan fisket skal utøves og hvilken fordeling en kan ha mellom ulike redskaper i hele vassdraget, på begge sider av grensen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at Tanaloven er en rettighetslov og skal være basert på lokalt selvstyre.

Disse medlemmer merker seg innspillene i høringsprosessen fra Tanavassdragets Fiskeforvaltning – om at rettighetene til fiske er definert i loven, uavhengig av etnisitet. Disse medlemmer viser til de foreslåtte tilleggsformuleringer i lovens § 3, som gjør loven gjeldende med unntak av begrensning

ger som ligger i ILO-konvensjon nr. 169. Disse medlemmer mener dette vil kunne skape usikkerhet knyttet til forvaltningsregimet i Tanavassdraget og praktiseringen av loven, og vil derfor ikke støtte tilleggsformuleringer i lovens § 3 relatert til ILO-konvensjon nr. 169.

Disse medlemmer viser til at dette er Fremskrittspartiets primærpolitikk, men vil ikke stemme imot regjeringens innstilling om lov om fiskeretten i Tanavassdraget.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven)

I

§ 1 Lovens formål

Lovens formål er å sikre de særskilte rettigheter lokalbefolkningen har til fiske i Tanavassdraget på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane.

§ 2 Stedlig virkeområde

Loven gjelder for lakseførende deler av Tanavassdraget.

§ 3 Forholdet til folkeretten

Loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter og bestemmelser i overenskomster med Finland om fisket i Tanavassdraget.

§ 4 Fiskeberettigete

Den som avler minst 2000 kg høy i året eller tilsvarende mengde annet grovfôr på grunn som vedkommende eier eller leier på åremål og bor på eller i nærheten av, og som ligger mindre enn to kilometer fra elvebredden, har rett til å fiske etter alle fiskeslag og med alle tillatte fiskeredskaper i de lakseførende delene av Tanavassdraget.

Fiskeretten etter første ledd ligger til ett medlem av husstanden. Dersom flere personer driver fiskeberettiget jordbruk i fellesskap på samme grunn, har bare én av dem rett til garnfiske.

§ 5 Rett til stangfiske

De personer som bor i Tana eller Karasjok kommuner har rett til å fiske med stang eller håndsnøre

fra land og båt i de lakseførende delene av Tanavassdraget mot løsning av fiskekort til lav pris. Det samme gjelder for personer som bor langs lakseførende sideelver til Tana i Kautokeino kommune. Reindriftsutøvere som ikke bor i disse områdene, har rett til stangfiske når de driver reindrift i elvedistriktet.

Fiskerett etter første ledd må ikke utøves til fortrengsel for de fiskeberettigete etter § 4.

§ 6 Forskrifter og forhandlinger

Departementet kan gi forskrift om adgang til stangfiske for andre enn dem som er nevnt i §§ 4 og 5.

Departementet kan ved forskrift også gi nærmere regler om forvaltningen og utøvelsen av fisket. Forskriften skal legge til rette for en lokal, rettighetsbasert forvaltning av fiskeressursene i samsvar med overenskomster med Finland om fisket.

Utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i lakseførende deler av Tanavassdraget skal skje i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget.

§ 7 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt utøver uberettiget fiske eller som krenker en annens fiskerett etter §§ 4 eller 5, straffes med bøter.

§ 8 Ikraftsetting og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Forskrifter gitt med hjemmel i finnmarksloven § 28 annet ledd og lov 23. juni 1888 nr. 1 om Retten til Fiskeri i Tanavassdraget i Finmarkens Amt gjelder også etter at loven her har trådt i kraft.

§ 9 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 23. juni 1888 nr. 1 om Retten til Fiskeri i Tanavassdraget i Finmarkens Amt oppheves.
2. I lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven) skal kapittel 4 lyde:

Kapittel 4. Tana og Neiden

§ 28. Fisket i Neidenvassdraget

I Neidenvassdraget har lokalbefolkningen særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av alders tids bruk og lokal sedvane.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om forvaltningen og utøvelsen av fisket. Forskriften skal legge til rette for en lokal, rettighetsbasert forvaltning

av fiskeressursene i samsvar med overenskomster med Finland om fisket i *Neidenvassdraget*.

Utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i *Neidenvassdraget* skal skje i samråd med Sametinget, berørte kommuner og *de* som har særskilte rettigheter til fisket i *vassdraget*.

§ 28 a. *Fisket i Tanavassdraget*

For fiskerettigheter i Tanavassdraget gjelder Tanaloven.

3. I lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. skal § 24 lyde:

§ 24 *Særlige rettigheter i Finnmark*

Denne lov medfører ingen endringer i de særlige regler som gjelder for den lokale befolknings rett til fiske i Finnmark etter kgl. res. av 27. mai 1775 angående Jorddelingen i Finnmarken samt Bopladses Udvisning og Skyldlægning *sammesteds, finnmarksloven kapittel 4 og Tanaloven.*

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 5. juni 2014

Ola Elvestuen

leder

Oskar J. Grimstad

ordfører